

Fundusze Europejskie

Specyficzne warunki wyboru dla typu projektu: Wsparcie infrastruktury turystyki bazującej na endogenicznych potencjałach obszarów funkcjonalnych

Załącznik nr 5 do Regulaminu wyboru projektów nr FEPZ.07.02-IZ.00-001/23

Priorytet 7 Fundusze Europejskie na rzecz partnerskiego Pomorza Zachodniego

Działanie 7.2 Rozwój obszarów innych niż miejskie (IIT)

**Typ projektów: 5. Wsparcie infrastruktury turystyki bazującej na
endogenicznych potencjałach obszarów funkcjonalnych**

Szczecin, listopad 2023

wersja 1.0

Fundusze Europejskie
dla Pomorza Zachodniego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Spis treści

I.	Typ projektu	3
II.	Załączniki do wniosku o dofinansowanie	4
III.	Beneficjent	7
IV.	Zasady finansowania	7
V.	Pomoc publiczna, pomoc de minimis	8
V.I	Pomoc de minimis	8
V.II	Pomoc publiczna	9
VI.	Prowadzenie pomocniczej działalności gospodarczej w projektach nieobjętych pomocą publiczną.....	10
VII.	Mechanizm monitorowania i wycofania.....	10
VIII.	Formuła „zaprojektuj i wybuduj”	12
IX.	Kwalifikowalność wydatków	12
IX.I	Ramy czasowe kwalifikowalności	12
IX.II	Warunki i ocena kwalifikowalności wydatku	13
IX.III	Wydatki kwalifikowalne – zasady ogólne.....	13
IX.IV	Katalog wydatków kwalifikowalnych dla projektów nieobjętych pomocą publiczną oraz objętych pomocą de minimis	14
IX.V	Katalog wydatków kwalifikowalnych dla projektów objętych pomocą publiczną – wielofunkcyjna infrastruktura rekreacyjna.....	14
IX.VI	Katalog wydatków kwalifikowalnych dla projektów objętych pomocą publiczną – regionalna pomoc inwestycyjna	15
X.	Wydatki niekwalifikowalne.....	15
XI.	Wskaźniki produktu i rezultatu	16
	Załączniki.....	17

I. Typ projektu

1. W naborze zaplanowano wsparcie typu projektu określonego jako Wsparcie infrastruktury turystyki bazującej na endogenicznych potencjałach obszarów funkcjonalnych.
2. Dofinansowanie mogą otrzymać projekty, które stanowią przedsięwzięcie podstawowe wykazane w porozumieniu terytorialnym będącym podstawą realizacji IIT Programu FEPZ w ramach:
 - a) OF Partnerstwa Lider Pojezierzy,
 - b) OF Partnerstwa powiatu goleniowskiego,
 - c) OF Partnerstwa powiatu gryfińskiego,
 - d) OF Partnerstwa powiatu stargardzkiego.
3. Zakres wsparcia dotyczy inwestycji bazujących na endogenicznych potencjałach danego OF.
4. Wsparcie ukierunkowane jest na przedsięwzięcia polegające na:
 - a) kreowaniu nowego produktu turystycznego i/lub rozwijaniu istniejącego produktu,
 - b) poprawie jakości świadczonych usług turystycznych.
5. Możliwe jest również wsparcie infrastruktury turystyki rowerowej, w szczególności w zakresie tras łączących się z trasami wskazanymi w dokumencie [Koncepcja sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego](#).
6. Budowa nowych budynków będzie wspierana tylko w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach, poprzedzonych wnikliwą analizą. Wszystkie nowo budowane obiekty muszą spełniać normy dla budynków pasywnych, przyjęte przez Polski Instytut Budownictwa Pasywnego i Energii Odnawialnej im. Güntera Schlagowskiego.
7. Projekty turystyczne o charakterze kulturalnym i związane z zachowaniem dziedzictwa kulturowego mogą otrzymać wsparcie, tylko jeżeli są zgodne z zapisami dokumentów strategicznych UE, tj. [Nowej Europejskiej Agendy Kultury](#), [Europejskich Ram Działania dotyczących Dziedzictwa Kulturowego 2018](#) oraz [Konkluzji Rady w sprawie Planu Pracy na rzecz Kultury na lata 2019-2022](#).
8. Inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi) nie będą wspierane, chyba że stanowią one nieodłączny element większego projektu, nie są one dominującym elementem tego projektu.
9. Inwestycje w elementy drogowe nie mogą obejmować budowy nowych dróg lub parkingów oraz w odniesieniu do istniejących – zwiększać ich pojemności lub przepustowości, ani nie mogą w żaden sposób przyczyniać się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego.
10. Projektując inwestycje, trzeba zadbać o zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, zwłaszcza ochronę drzew, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni.
11. Wsparciu będą podlegały inwestycje, w ramach których nie powstaną powierzchnie uszczelnione, **tj. wyłączone z powierzchni biologicznie czynnych, pokryte nieprzepuszczalnymi materiałami**. Zaprojektowanie

powierzchni uszczelnionej jest możliwe wyłącznie w przypadku braku innej możliwości.

12. Realizowane przedsięwzięcia muszą być zgodne z zasadą DNSH.
13. Szczegółowe wymagania stawiane projektom typu 5 Wsparcie infrastruktury turystyki bazującej na endogenicznych potencjałach obszarów funkcjonalnych zawarte są w kryteriach wyboru projektów, stanowiących załącznik 5.1 do niniejszego dokumentu.

II. Załączniki do wniosku o dofinansowanie

1. Załączniki do wniosku o dofinansowanie są jego integralną częścią. Dokumentacja musi być przygotowana na wzorach dokumentów i w oparciu o wskazówki opisane poniżej. Wzory dokumentów stanowią załącznik nr 5.3 do niniejszego dokumentu.
2. Załączniki obowiązkowe, które muszą zostać dostarczone wraz z wnioskiem to:
 - a) **Formularz opisowy** (zgodnie ze wzorem),
 - b) **Intensywność pomocy dla projektów objętych pomocą publiczną** (zgodnie ze wzorem) – plik arkusza kalkulacyjnego (np. MS Excel, LibreOffice Calc) umożliwiający weryfikację poprawności dokonanych wyliczeń (odblokowane formuły) – jeśli dotyczy,
 - c) **Oświadczenie o statusie przedsiębiorstwa** (zgodnie ze wzorem) – plik arkusza kalkulacyjnego (np. MS Excel, LibreOffice Calc) umożliwiający weryfikację poprawności dokonanych wyliczeń (odblokowane formuły) – jeśli dotyczy,
 - d) **Dokumenty potwierdzające sytuację finansową**
 - w przypadku JST – adres strony internetowej, na której znajduje się opinia składu orzekającego RIO za ostatni zatwierdzony rok obrotowy, a w przypadku projektów objętych pomocą publiczną/de minimis za trzy ostatnie zamknięte lata, wskazany we wniosku o dofinansowanie w sekcji H w polu „Opis sposobu zarządzania projektem”;
 - w przypadku innych podmiotów – wnioskodawcy zobowiązani do sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości przedkładają następujące dokumenty za dwa ostatnie zamknięte lata obrotowe, a w przypadku projektów objętych pomocą publiczną /de minimis za trzy ostatnie zamknięte lata:
 - sprawozdanie finansowe – bilans, informacja dodatkowa, rachunek zysków i strat, rachunek przepływów pieniężnych,
 - opinia biegłego rewidenta (jeśli dotyczy).

Jeżeli wnioskodawca (podmiot inny niż JST) działa krócej niż dwa/trzy lata, to przedkłada sprawozdania za okres prowadzonej działalności. Jeśli nowo powstałe podmioty są zobowiązane do sporządzania sprawozdań finansowych, a nie dysponują dokumentami za ostatni zamknięty rok, powinny sporządzić sprawozdanie za ostatni zamknięty okres np. kwartał lub miesiąc. W przypadku gdy sprawozdanie finansowe za ostatni rok obrachunkowy nie zostało zatwierdzone w chwili składania wniosku, należy

przedłożyć ww. dokumenty dla ostatnich zatwierdzonych dwóch lat obrotowych, a w przypadku projektów objętych pomocą publiczną/de minimis dla ostatnich zatwierdzonych trzech lat. Jeśli ww. dokumenty umieszczone zostały na ogólnodostępnych publicznych portalach internetowych – adres strony internetowej, wskazany w sekcji H w polu „Opis sposobu zarządzania projektem”,

- e) **Zaświadczenia lub Oświadczenie o otrzymanej pomocy de minimis** (zgodnie ze wzorem – jeśli dotyczy)
Skan zaświadczeń, jakie otrzymali Państwo za lata 2021-2023, lub oświadczenie o otrzymanej w ww. latach pomocy de minimis wypełnione w oparciu o wzór do wniosku o dofinansowanie przedstawione w formie skanu lub pliku z elektronicznym podpisem kwalifikowanym, podpisane zgodnie z zasadami reprezentacji,
 - f) **Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis** (zgodnie ze wzorem – jeśli dotyczy)
Skan dokumentu lub plik z elektronicznym podpisem kwalifikowanym, podpisany zgodnie z zasadami reprezentacji,
 - g) **Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc publiczną** (zgodnie ze wzorem – jeśli dotyczy)
Skan dokumentu lub plik z elektronicznym podpisem kwalifikowanym, podpisany zgodnie z zasadami reprezentacji,
 - h) **Informacje o zgodności projektu z przepisami w zakresie ochrony środowiska i wymaganych pozwoleń** (zgodnie ze wzorem),
 - i) **Oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT** (zgodnie ze wzorem – jeśli dotyczy),
 - j) **Pełnomocnictwa** (jeśli dotyczy),
Dokument składany w przypadku udzielenia przez wnioskodawcę pełnomocnictwa osobie innej niż wskazana w dokumencie rejestrowym do dokonywania w imieniu wnioskodawcy czynności związanych z ubieganiem się o dofinansowanie, w tym do składania oświadczeń,
 - k) **Porozumienie lub umowa o partnerstwie** (jeśli dotyczy),
Dokument zgody z wymogami określonymi w art. 39 ust. 9 ustawy wdrożeniowej. Jeżeli wnioskodawca na etapie składania wniosku o dofinansowanie nie zawarł jeszcze umowy lub porozumienia określającego prawa i obowiązki partnerów w zakresie realizacji projektu, zobowiązany jest do załączenia listu intencyjnego dotyczącego realizacji projektu partnerskiego. Wtedy umowę lub porozumienie określające prawa i obowiązki partnerów w zakresie realizacji projektu należy dostarczyć przed podpisaniem umowy o dofinansowanie,
 - l) **Zobowiązanie do dostarczenia załączników na późniejszym etapie** (zgodnie ze wzorem – jeśli dotyczy).
3. Załączniki obowiązkowe, które mogą zostać dostarczone przed podpisaniem umowy o dofinansowanie:
- a) **Dokumenty potwierdzające źródła finansowania**

Dokumenty potwierdzające posiadanie środków na współfinansowanie projektu ze źródeł własnych bądź zewnętrznych, np. uchwała budżetowa (w przypadku projektu realizowanego w danym roku), wieloletnia prognoza finansowa (w przypadku projektu realizowanego dłużej niż rok), umowa dotacji, promesa kredytowa itp.

Z przedstawionych dokumentów powinno wynikać, że dany podmiot zaplanował zabezpieczenie środków finansowych w wysokości niezbędnej do realizacji projektu.

- w przypadku JST – adres strony internetowej, na której znajdują się ww. dokumenty oraz numer strony dokumentu, w którym znajdzie się odniesienie do planowanej inwestycji, wskazany we wniosku o dofinansowanie w sekcji H w polu „Opis własnych środków finansowych”,
- w przypadku podmiotów innych niż JST – skany ww. dokumentów lub jeśli dostępne są one w ogólnodostępnych portalach internetowych – adres strony internetowej, na której znajdują się ww. dokumenty, wskazany we wniosku o dofinansowanie w sekcji H w polu „Opis własnych środków finansowych”,

b) **Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach** (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów realizowanych w formule „zaprojektuj i wybuduj” dokument można dostarczyć w terminie określonym w załączniku „Zobowiązanie do dostarczenia załączników na późniejszym etapie”

c) **Dokumenty zezwalające na realizację inwestycji** (jeśli dotyczy)

Dokumenty zezwalające na realizację inwestycji, w tym: pozwolenie na budowę, zgłoszenie budowy/robót budowlanych lub inne dokumenty, w tym wymienione w art. 72 ust. 1 i 1a ustawy OOS, informacja od właściwego organu o braku sprzeciwu do planowanego przedsięwzięcia realizowanego na podstawie zgłoszenia budowy lub robót budowlanych, pozwolenie wodnoprawne, zezwolenie na realizację inwestycji drogowej.

W przypadku projektów realizowanych w formule „zaprojektuj i wybuduj” niezbędne dokumenty zezwalające na realizację inwestycji można dostarczyć w terminie określonym w załączniku „Zobowiązanie do dostarczenia załączników na późniejszym etapie”,

d) **Porozumienie lub umowa o partnerstwie** (jeśli dotyczy)

Dokument wymagany w przypadku projektów partnerskich, dla których wraz z wnioskiem o dofinansowanie dostarczono jedynie list intencyjny dotyczący partnerstwa.

4. **Załączniki nieobowiązkowe:**

- a) **Załączniki dodatkowe** – dokumenty, na które powołają się Państwo we wniosku o dofinansowanie i które Państwa zdaniem mogą wpłynąć na jego ocenę (np. opinie, listy intencyjne, umowy o współpracy itp.).
- b) **Wyjaśnienia składane podczas oceny** – składane na wezwanie do ich złożenia.

III. Beneficjent

1. W naborze mogą brać udział podmioty wskazane jako wnioskodawcy w porozumieniu terytorialnym będącym podstawą realizacji IIT w ramach programu FEPZ.
2. Możliwa jest realizacja przedsięwzięcia w partnerstwie, w rozumieniu art. 39 ustawy wdrożeniowej.
3. Partnerem może być jednostka, spełniająca wymogi dotyczące podmiotu uprawnionego do ubiegania się o dofinansowanie.
4. W imieniu beneficjenta projekty może realizować podmiot pełniący rolę realizatora.
5. Wnioskodawca/partner kwalifikuje się do otrzymania wsparcia wyłącznie w sytuacji, gdy jest podmiotem uprawnionym do dofinansowania zarówno na etapie aplikowania, jak również w dniu podpisania umowy o dofinansowanie.

IV. Zasady finansowania

1. Maksymalny poziom dofinansowania środkami Unii Europejskiej wynosi:
 - a) w projektach **nieobjętych pomocą publiczną** oraz projektach **objętych pomocą de minimis - 85%** całkowitych wydatków kwalifikowalnych;
 - b) w projektach **objętych pomocą publiczną** na podstawie Rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 24 sierpnia 2023 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów na lata 2021-2027:
 - **80%** całkowitych kosztów kwalifikowalnych – dla projektów, w których kwota dofinansowania z EFRR nie przekracza równowartości 2,2 mln EUR (równowartość pomocy ustala się według średniego kursu ww. waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu udzielenia pomocy);
 - **85%** całkowitych wydatków kwalifikowalnych – bez względu na wartość wsparcia z EFRR. Maksymalny poziom dofinansowania ustala się przy zastosowaniu mechanizmu indywidualnej weryfikacji potrzeb metodą zysku operacyjnego, polegającego na pomniejszeniu wydatków kwalifikowalnych o zysk operacyjny.
Do obliczeń proszę wykorzystać plik arkusza kalkulacyjnego „Intensywność pomocy dla projektów objętych pomocą publiczną”, stanowiący załącznik do wniosku o dofinansowanie.
 - c) w projektach **objętych pomocą publiczną** na podstawie Rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 11 października 2022 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach programów regionalnych na lata 2021-2027:
 - **40%** całkowitych wydatków kwalifikowalnych – w przypadku dużych przedsiębiorstw,
 - **50%** całkowitych wydatków kwalifikowalnych – w przypadku średnich przedsiębiorstw,

- **60%** całkowitych wydatków kwalifikowalnych – w przypadku mikro i małych przedsiębiorstw.
- 2. W naborze nie określa się minimalnych i maksymalnych kwot wydatków całkowitych, kwalifikowalnych oraz dofinansowania projektu.
- 3. Wnioskowana kwota dofinansowania projektu powinna wynikać z właściwego porozumienia terytorialnego będącego podstawą realizacji IIT lub z późniejszego uzgodnienia z IZ FEPZ.

V. Pomoc publiczna, pomoc de minimis

1. Dofinansowanie mogą uzyskać projekty objęte pomocą publiczną oraz pomocą de minimis na zasadach opisanych w dalszej części rozdziału.
2. Ubiegając się o pomoc, proszę pamiętać, że pomoc publiczna udzielana w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – wydatków kwalifikowalnych podlega sumowaniu z każdą inną pomocą państwa oraz pomocą de minimis.
3. Składając wniosek o dofinansowanie, powinni Państwo przedstawić w dokumentacji aplikacyjnej (poprzez wypełnienie odpowiednich załączników do wniosku o dofinansowanie) informację o wszelkiej innej pomocy (w tym pomocy de minimis) otrzymanej na realizację projektu, o którego wsparcie Państwo się ubiegają.
4. Łączna kwota pomocy (wnioskowanej i dotychczas otrzymanej) nie może przekroczyć maksymalnej intensywności pomocy określonej w przepisach właściwych dla danego rodzaju pomocy. Informacje na temat dopuszczalnych poziomów wsparcia znajdują się w rozdziale [IV Zasady finansowania](#).
5. Ustalając wartość pomocy, o jaką Państwo wnioskują, proszę wziąć pod uwagę również limity kwotowe oraz wykluczenia wynikające z przepisów dotyczących poszczególnych rodzajów pomocy.

V.I Pomoc de minimis

1. Udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 29 września 2022 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów na lata 2021-2027.
2. Całkowita wartość pomocy de minimis przyznanej jednemu przedsiębiorstwu nie może przekroczyć **200 000,00 EUR** w bieżącym roku podatkowym oraz dwóch poprzedzających latach podatkowych.
3. Powyższy limit odnosi się do jednego przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 ust. 2 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. W przypadku wystąpienia powiązań i konieczności potraktowania kilku podmiotów jako jedno przedsiębiorstwo, pomoc de minimis uzyskana przez te podmioty podlega sumowaniu.
4. Limit kwotowy pomocy de minimis sprawdzany jest zarówno na moment składania wniosku o dofinansowanie, jak również zawarcia umowy o dofinansowanie.

V.II Pomoc publiczna

1. Może być udzielona tylko, jeżeli wywołuje **efekt zachęty** zgodnie z art. 6 ust. 2-3 Rozporządzenia Komisji (UE) 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.
2. Udzielana jest na podstawie jednego z poniższych rozporządzeń:
 - a) Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 11 października 2022 r. w sprawie udzielania **regionalnej pomocy inwestycyjnej** w ramach programów regionalnych na lata 2021-2027,
 - w przypadku przedsiębiorstw z sektora MŚP pomoc jest udzielana na **inwestycję początkową** rozumianą jako:
 - inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z założeniem nowego zakładu, zwiększeniem zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu, dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów lub usług uprzednio nieprodukowanych lub nieświadczonych przez ten zakład lub zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego istniejącego zakładu lub
 - nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałyby zamknięty, gdyby zakup nie nastąpił, przy czym aktywa nabywane są przez inwestora niezwiązanego ze sprzedawcą i wyklucza się samo nabycie akcji lub udziałów przedsiębiorstwa.
 - w przypadku dużych przedsiębiorstw pomoc udzielana jest na **inwestycję początkową, która zapoczątkowuje nową działalność** rozumianą jako:
 - inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z utworzeniem nowego zakładu lub dywersyfikacją działalności zakładu, pod warunkiem że nowa działalność nie jest taka sama jak działalność poprzednio prowadzona w danym zakładzie ani podobna do takiej działalności lub
 - nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałyby zamknięty, gdyby zakup nie nastąpił, pod warunkiem że nowa działalność, która ma być prowadzona z wykorzystaniem nabytych aktywów, nie jest taka sama jak działalność prowadzona w zakładzie przed nabyciem ani podobna do takiej działalności.
 - ze wsparcia wykluczone są inwestycje związane z wytwarzaniem, magazynowaniem, przesyłem i dystrybucją energii oraz związaną z tym infrastrukturą (informacja na temat wyjątku od tej zasady znajduje się w części dotyczącej katalogu wydatków kwalifikowalnych),
 - ustalenie wartości wnioskowanej pomocy powinno zostać poprzedzone analizą powiązań oraz statusu przedsiębiorstwa. W tym celu proszę

wypełnić załącznik do wniosku o dofinansowanie pod nazwą „Oświadczenie o statusie przedsiębiorstwa”.

- b) Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 24 sierpnia 2023 r. w sprawie udzielania **pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną** w ramach regionalnych programów na lata 2021-2027,
- wsparcie obejmuje inwestycje w zaplecze rekreacyjne o wielofunkcyjnym charakterze oferujące w szczególności usługi kulturalne i rekreacyjne, z wyjątkiem parków rozrywki i obiektów hotelowych.

VI. Prowadzenie pomocniczej działalności gospodarczej w projektach nieobjętych pomocą publiczną

1. W ramach naboru przewiduje się wsparcie projektów, w ramach których wytworzona infrastruktura może służyć do prowadzenia zarówno działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej (infrastruktura podwójnego wykorzystania).
2. Zgodnie z postanowieniami Zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (2016/C 262/01) w przypadku infrastruktury podwójnego wykorzystania, jeśli służy ona niemal wyłącznie do prowadzenia działalności niegospodarczej, jej finansowanie może w całości wykraczać poza zakres zasad pomocy państwa, pod warunkiem że użytkowanie do celów działalności gospodarczej ma charakter czysto pomocniczy, tj. działalności bezpośrednio powiązanej z eksploatacją infrastruktury, koniecznej do eksploatacji infrastruktury lub nieodłącznie związanej z podstawowym wykorzystaniem o charakterze niegospodarczym. Należy uznać, że taka sytuacja ma miejsce, gdy działalność gospodarcza pochłania takie same nakłady jak podstawowa działalność o charakterze niegospodarczym, takie jak materiały, sprzęt, siła robocza lub aktywa trwałe. Działalność gospodarcza o charakterze pomocniczym musi mieć ograniczony zakres, w odniesieniu do wydajności infrastruktury, tj. nie może przekraczać 20% całkowitej rocznej wydajności infrastruktury.
3. W celu uniknięcia przyznawania pomocy państwa na działalność gospodarczą poprzez finansowanie działalności niegospodarczej ze środków publicznych, koszty i finansowanie obu rodzajów działalności (oraz pochodzące z nich przychody i dochody) powinny być wyraźnie oddzielone.
4. Wnioskodawca, który planuje wykorzystywać infrastrukturę wytworzoną w ramach projektu do prowadzenia działalności gospodarczej o charakterze pomocniczym, jest zobowiązany zawrzeć odpowiednie informacje na ten temat w dokumentacji aplikacyjnej lub zgłosić IZ FEPZ zamiar prowadzenia działalności pomocniczej przed jej rozpoczęciem.
5. Obowiązek informowania IZ FEPZ o zmianach w zakresie sposobu wykorzystania infrastruktury dotyczy okresu jej pełnej amortyzacji.

VII. Mechanizm monitorowania i wycofania

1. W przypadku projektów nieobjętych pomocą publiczną, w ramach których przewidziano prowadzenie działalności gospodarczej o charakterze

- pomocniczym, konieczne jest monitorowanie sposobu wykorzystania infrastruktury. Mechanizm monitorowania i wycofania będzie obejmował wyłącznie infrastrukturę dofinansowaną na podstawie umowy o dofinansowanie¹.
2. Jeżeli obok dofinansowania ze środków FEPZ Beneficjent na daną infrastrukturę otrzymał również dofinansowanie z innych środków publicznych, środki te zostają objęte mechanizmem monitorowania i wycofania.
 3. Okres stosowania mechanizmu jest niezależny od okresu trwałości. Monitorowanie sposobu wykorzystania infrastruktury odbywa się co najmniej przez cały okres jej amortyzacji². Jeżeli poszczególne składniki infrastruktury amortyzują się w różnych okresach, każdy ze składników powinien podlegać mechanizmowi monitorowania we właściwym dla niego okresie amortyzacji. Możliwe jest również przyjęcie dla wszystkich składników danej infrastruktury jednolitego okresu monitorowania, równego okresowi amortyzacji tego składnika infrastruktury, który amortyzuje się najdłużej.
 4. Monitorowanie sposobu wykorzystania infrastruktury odbywa się w cyklach rocznych, zgodnie z obowiązującymi u beneficjenta zasadami rachunkowości, z wykorzystaniem dokumentacji finansowo-księgowej oraz innych dokumentów, na podstawie których można potwierdzić proporcje wykorzystania infrastruktury do prowadzenia działalności gospodarczej lub niegospodarczej.
 5. Monitorowanie wykorzystania infrastruktury odbywa się na podstawie wybranych wskaźników, najbardziej odpowiednich z punktu widzenia możliwego sposobu jej wykorzystania³. Mechanizm ten nie może być oparty na przychodach lub dochodach osiąganych z działalności gospodarczej i niegospodarczej.
 6. Wskaźniki wybrane do monitorowania sposobu wykorzystania infrastruktury są ustalane w umowie o dofinansowanie i nie podlegają zmianom w całym okresie monitorowania.
 7. Udział wykorzystania infrastruktury do prowadzenia działalności gospodarczej i niegospodarczej, badany jest w odniesieniu do:
 - a) poszczególnych elementów infrastruktury, gdy okres monitorowania został określony dla każdego składnika infrastruktury oddzielnie,
 - b) wszystkich elementów infrastruktury łącznie, gdy okres monitorowania równy jest okresowi amortyzacji tego składnika infrastruktury, który amortyzuje się najdłużej.
 8. Prowadzenie działalności gospodarczej z wykorzystaniem infrastruktury wytworzonej w ramach projektu, co do zasady, wiąże się z prowadzeniem sprzedaży opodatkowanej i możliwością odzyskiwania VAT niezależnie od wymiaru działalności prowadzonej na infrastrukturze.

¹ Oznacza to, że przedmiotem monitorowania nie może być całość infrastruktury wykorzystywanej przez dany podmiot.

² Amortyzacja, o której mowa w ustawie o rachunkowości lub w przepisach podatkowych - zgodnie z polityką rachunkowości danej jednostki. Nie jest dopuszczalne swobodne określenie okresu amortyzacji w oparciu o niestosowaną powszechnie metodykę.

³ Np. powierzchnia lub czas wykorzystania danego składnika lub całej infrastruktury.

9. Stosowanie mechanizmu odbywa się na zasadach analogicznych do opisanych w dokumencie „Mechanizm monitorowania i wycofania w przypadku finansowania infrastruktury badawczej ze środków publicznych”, stanowiącym załącznik nr 5.5 do niniejszego dokumentu.
10. Szczegółowe zasady sprawozdawczości, a także zwrotów środków w przypadku naruszenia zasad prowadzenia działalności pomocniczej lub przekroczenia dopuszczalnego udziału działalności pomocniczej w całkowitej rocznej wydajności infrastruktury (20%), zostaną określone w umowie o dofinansowanie wprowadzającej mechanizm monitorowania i wycofania wraz z załącznikami.

VIII. Formuła „zaprojektuj i wybuduj”

1. Możliwa jest realizacja projektu w formule „zaprojektuj i wybuduj”.
2. W przypadku projektów realizowanych w formule „zaprojektuj i wybuduj” załączniki niezbędne do wniosku o dofinansowanie takie jak Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach oraz Dokumenty zezwalające na realizację inwestycji możliwe są do dostarczenia w terminie określonym w załączniku „Zobowiązanie do dostarczenia załączników na późniejszym etapie”.

IX. Kwalifikowalność wydatków

IX.I Ramy czasowe kwalifikowalności

1. Początkiem okresu kwalifikowalności wydatków jest 1 stycznia 2021 r.
2. Kończącą datą kwalifikowalności wydatków jest 31 grudnia 2029 r.
3. Wydatki w ramach projektu są kwalifikowalne w okresie realizacji wskazanym we wniosku.
4. **Rozpoczęcie realizacji projektu** to podjęcie działań zmierzających bezpośrednio do realizacji projektu, w tym rozpoczęcie prac, jak też poniesienie jakiegokolwiek wydatku kwalifikowalnego w ramach projektu.
5. **Rozpoczęcie prac** to rozpoczęcie robót budowlanych związanych z inwestycją objętą projektem lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urządzeń lub inne zobowiązanie, które powoduje, że inwestycja staje się nieodwracalna, w zależności od tego, co nastąpi najpierw. Zakupu gruntów ani prac przygotowawczych nie uznaje się za rozpoczęcie prac.
6. **Prace przygotowawcze** to np. uzyskanie zezwoleń, sporządzenie studiów wykonalności.
7. W przypadku ubiegania się o wsparcie na zasadach pomocy publicznej, udzielona pomoc musi wywoływać **efekt zachęty**, tzn. rozpoczęcie prac w Państwa projekcie nie może nastąpić przed złożeniem wniosku o dofinansowanie w aplikacji WOD2021.
8. Rozpoczęcie prac przygotowawczych zdefiniowanych w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane przed rozpoczęciem realizacji projektu, niweczy efekt zachęty.
9. Za termin rozpoczęcia realizacji projektu w formule „zaprojektuj i wybuduj” we wniosku należy przyjąć przewidywaną datę podpisania umowy pomiędzy wnioskodawcą a wykonawcą dokumentacji projektowej i robót budowlanych.

10. **Zakończenie realizacji projektu** stanowi data podpisania ostatniego protokołu potwierdzającego odbiór, data później uzyskanego/wystawionego dokumentu lub data poniesienia ostatniego wydatku w projekcie, w zależności od tego, co nastąpiło później.

IX.II Warunki i ocena kwalifikowalności wydatku

1. Wydatek jest kwalifikowalny jeśli spełnia łącznie następujące warunki:
 - a) jest zgodny z przepisami prawa,
 - b) jest zgodny z umową o dofinansowanie i Wytocznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 oraz innymi procedurami, do stosowania których beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie,
 - c) został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie,
 - d) spełnia warunki określone w programie i SZOP oraz niniejszych Specyficznych warunkach wyboru wraz z załącznikami,
 - e) jest niezbędny do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu lub jego przygotowaniem,
 - f) został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
 - g) został należycie udokumentowany zgodnie z wymogami określonymi w Wytocznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 oraz z zasadami określonymi przez IZ FEPZ,
 - h) został rozliczony we wniosku beneficjenta o płatność,
 - i) dotyczy towarów dostarczonych lub usług wykonanych lub robót budowlanych zrealizowanych, w tym zaliczek.
2. Ocena kwalifikowalności wydatków dokonywana jest w trakcie oceny wniosku o dofinansowanie, jak również w trakcie rozliczania i kontroli projektu, po jego zakończeniu, w tym w okresie trwałości projektu. Na etapie oceny wniosku o dofinansowanie weryfikacji podlega potencjalna kwalifikowalność wydatków ujętych we wniosku o dofinansowanie. Skierowanie projektu do dofinansowania oraz podpisanie umowy o dofinansowanie nie oznacza, że wszystkie wydatki ujęte we wniosku o dofinansowanie oraz przedstawione do poświadczenia we wnioskach o płatność zostaną uznane za kwalifikowalne.

IX.III Wydatki kwalifikowalne – zasady ogólne

1. Wydatki kwalifikowalne to takie, które są niezbędne do realizacji projektu, do osiągnięcia zamierzonego celu i realizacji zakładanych we wniosku o dofinansowanie wskaźników.
2. Wydatki w projekcie muszą być uzasadnione, racjonalne i adekwatne do zakresu oraz celów projektu i celów Działania 7.2, a także zaplanowane w sposób celowy i oszczędny i umożliwiające terminową realizację zadań.
3. Koszty bezpośrednio podlegają rozliczeniu na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków.

4. Koszty pośrednie podlegają rozliczeniu stawką ryczałtową w wysokości 7% kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich. Nie ma obowiązku gromadzenia ani opisywania dokumentów księgowych na potwierdzenie ich poniesienia.
5. Wydatki poniesione na elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi), objęte są limitem do 15% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
6. Wydatki poniesione na zakup nieruchomości (w tym gruntu) objęte są limitem do 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu (w przypadku terenów przemysłowych i terenów opuszczonych, na których znajdują się budynki, limit ten wynosi 15%).
7. Wydatki poniesione w ramach cross-financingu objęte są limitem do 15% całkowitych wydatków kwalifikowalnych.

IX.IV Katalog wydatków kwalifikowalnych dla projektów nieobjętych pomocą publiczną oraz objętych pomocą de minimis

1. Wydatki kwalifikowalne stanowią:
 - a) **koszty bezpośrednie** – w szczególności: zakup robót i materiałów budowlanych, zakup nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych, dokumentacja techniczna, geodezyjno-kartograficzna, operaty szacunkowe, nadzór autorski, nadzór inwestorski, nadzór konserwatorski, nadzór architektoniczny, mapy i szkice lokalizacyjne sytuujące projekt, nabycie środków trwałych, nabycie wartości niematerialnych i prawnych wraz z instalacją, podatek VAT – w przypadku braku prawnej możliwości jego odzyskania,
 - b) **koszty pośrednie** – w tym koszty osobowe dotyczące personelu projektu zatrudnionego w oparciu o kodeks pracy, koszty wynajmu i utrzymania pomieszczeń, koszty administracyjne, inżynier kontraktu, promocja projektu, doradztwo (prawne, finansowe, techniczne).

Uwaga! W przypadku projektów o wartości całkowitej do 200 tys. EUR w dniu zawarcia umowy o dofinansowanie, koszty pośrednie są obligatoryjne. Do przeliczenia łącznego kosztu projektu stosuje się miesięczny obrachunkowy kurs wymiany waluty stosowany przez [KE](#), aktualny na dzień ogłoszenia naboru.

IX.V Katalog wydatków kwalifikowalnych dla projektów objętych pomocą publiczną – wielofunkcyjna infrastruktura rekreacyjna

1. Wydatki kwalifikowalne dla projektów objętych pomocą publiczną stanowią **koszty bezpośrednie** – koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, w szczególności: zakup robót i materiałów budowlanych, zakup nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych, nadzór autorski, nadzór inwestorski, nadzór konserwatorski, nadzór architektoniczny, nabycie środków trwałych, nabycie wartości niematerialnych i prawnych wraz z instalacją, podatek VAT – w przypadku braku prawnej możliwości jego odzyskania.
2. Wydatki związane z nadzorami, o których mowa w pkt 1, muszą być ściśle związane z kosztami inwestycji.

3. Dopuszczalne jest łączenie pomocy publicznej i pomocy de minimis w ramach jednego projektu.
4. W przypadku, o którym mowa w pkt 3, pomoc de minimis może być udzielona na **koszty bezpośrednie** nieobjęte katalogiem wskazanym w pkt 1 oraz **koszty pośrednie** (patrz: [rozdział IX.IV pkt 1 b](#))) rozliczane stawką ryczałtową w wysokości 7% łącznej wartości kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich w projekcie.

IX.VI Katalog wydatków kwalifikowalnych dla projektów objętych pomocą publiczną – regionalna pomoc inwestycyjna

1. Wydatki kwalifikowalne dla projektów objętych pomocą publiczną stanowią **koszty bezpośrednie** – koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, w szczególności: zakup robót i materiałów budowlanych, zakup nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych, nadzór autorski, nadzór architektoniczny, nadzór inwestorski, nadzór konserwatorski, nabycie środków trwałych, nabycie wartości niematerialnych i prawnych wraz z instalacją, podatek VAT – w przypadku braku prawnej możliwości jego odzyskania.
2. Wydatki związane z nadzorami, o których mowa w pkt 1, muszą być ściśle związane z kosztami inwestycji.
3. Nabycie **urządzeń do wytwarzania energii** może być dofinansowane pod następującymi warunkami:
 - energia wytwarzana jest ze źródeł odnawialnych (np.: kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła, kotły/piece na biomasę);
 - wytwarzanie energii nie jest podstawowym celem całego projektu (większość kosztów nie powinna być powiązana z wytwarzaniem energii);
 - wytworzona energia zużywana będzie wyłącznie na Państwa potrzeby własne.
4. Dopuszczalne jest łączenie pomocy publicznej i pomocy de minimis w ramach jednego projektu.
5. W przypadku, o którym mowa w pkt 4, pomoc de minimis może być udzielona na **koszty bezpośrednie** nieobjęte katalogiem wskazanym w pkt 1 oraz **koszty pośrednie** (patrz: [rozdział IX.IV pkt 1 b](#))) rozliczane stawką ryczałtową w wysokości 7% łącznej wartości kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich w projekcie.

X. Wydatki niekwalifikowalne

1. Wydatki niekwalifikowalne w ramach projektu w całości ponosi beneficjent.
2. Za wydatki niekwalifikowalne uznaje się:
 - a) wydatki wykazane w podrozdziale 2.3 pkt 1) Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027,
 - b) w przypadku projektów objętych regułami pomocy publicznej – wydatki wykluczone ze wsparcia na podstawie zapisów rozporządzeń dotyczących poszczególnych rodzajów pomocy,

- c) wydatki poniesione na poziomie wyższym niż wynika to z ograniczeń wskazanych w limitach wydatków kwalifikowalnych,
 - d) podatek VAT – bez względu na wartość projektu – w przypadku gdy wnioskodawcy/beneficjentowi lub innemu podmiotowi zaangażowanemu w realizację projektu lub wykorzystującemu do działalności opodatkowanej produkty będące efektem realizacji projektu, zarówno w fazie realizacyjnej jak i operacyjnej, zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi przysługuje prawo (potencjalna prawna możliwość) do obniżenia podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot podatku VAT. Posiadanie ww. prawa wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli zwrot podatku faktycznie nie nastąpi, np. ze względu na niepodjęcie czynności zmierzających do realizacji tego prawa,
 - e) podatek VAT – jeżeli w odniesieniu do danego zadania inwestycyjnego wnioskodawca/beneficjent rozlicza podatek VAT według proporcji ustalonej zgodnie z właściwymi przepisami ustawy o VAT (w tym art. 86 i art. 90).
3. Niedozwolone jest podwójne finansowanie wydatków. Przykłady podwójnego finansowania określone są w podrozdziale 2.3. pkt 2) Wytocznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.
 4. W przypadku projektów objętych regułami pomocy publicznej za niekwalifikowalne uznaje się koszty pośrednie, w tym: koszty osobowe dotyczące personelu projektu zatrudnionego w oparciu o kodeks pracy, koszty wynajmu i utrzymania pomieszczeń, koszty administracyjne, inżynier kontraktu, promocja projektu, doradztwo (prawne, finansowe, techniczne).

XI. Wskaźniki produktu i rezultatu

1. Projekt musi zawierać informację o wskaźnikach, jakie planują Państwo osiągnąć poprzez jego realizację. Z wykonania wskaźników będą Państwo rozliczeni. Ich nieosiągnięcie może stanowić podstawę do niewypłacenia lub zwrotu dofinansowania, a także do rozwiązania umowy o dofinansowanie.
2. W ramach naboru wyróżnione zostały wskaźniki produktu i rezultatu. Ich definicje zawarte są w Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie.
3. **Wskaźniki produktu** odzwierciedlają bezpośredni, materialny efekt realizacji projektu mierzony konkretnymi wielkościami. Wskaźniki produktu są związane wyłącznie z okresem realizacji projektu, mogą więc być podawane tylko za lata, w których projekt jest realizowany. Muszą być zatem zgodne z terminami realizacji projektu.
4. Wskaźniki produktu dotyczące typu 5 projektów Wsparcie infrastruktury turystyki bazującej na endogenicznych potencjałach obszarów funkcjonalnych Działania 7.2 to:
 - a) **PLRO136 Długość odnowionych szlaków turystycznych,**
 - b) **PLRO137 Długość utworzonych szlaków turystycznych,**
 - c) **PLRO132 Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS),**

- d) **RCO077 Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem.**
5. Postęp w realizacji wskaźników produktu wykazywany jest w składanych wnioskach o płatność, a najpóźniej we wniosku o płatność końcową. Na potrzeby rozliczenia wskaźników należy wykazać dokumenty, które potwierdzą ich osiągniętą wartość.
 6. **Wskaźniki rezultatu** odzwierciedlają bezpośredni efekt wynikający ze zrealizowanego projektu. Rezultaty obrazują zakres zmian, jakie wystąpiły w wyniku realizacji projektu. Wskaźniki te mogą być przedstawione za okres nie wcześniejszy niż wskaźniki produktu, bowiem zawsze są ich wynikiem.
 7. Wskaźniki rezultatu dotyczące typu 5 projektów Wsparcie infrastruktury turystyki bazującej na endogenicznych potencjałach obszarów funkcjonalnych Działania 7.2 to:
 - a) **RCR077 Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem,**
 - b) **PLRR082 Roczna liczba turystów korzystających ze wspartych szlaków turystycznych.**
 8. We wniosku o dofinansowanie muszą Państwo wybrać wszystkie wskaźniki produktu i rezultatu adekwatne dla projektu.
 9. Wskaźniki rezultatu muszą zostać osiągnięte najpóźniej w okresie 12 miesięcy od zakończenia realizacji projektu oraz utrzymane w okresie trwałości projektu.

Załączniki

Integralną częścią Specyficznych warunków wyboru są załączniki:

1. **Załącznik nr 5.1** Kryteria wyboru projektów Typ 5 Wsparcie infrastruktury turystyki bazującej na endogenicznych potencjałach obszarów funkcjonalnych
2. **Załącznik nr 5.2** Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie
3. **Załącznik nr 5.3** Wzory załączników do wniosku o dofinansowanie
4. **Załącznik nr 5.4** Wzór umowy o dofinansowanie
5. **Załącznik nr 5.5** Mechanizm monitorowania i wycofania w przypadku finansowania infrastruktury badawczej ze środków publicznych